

9.3.2026

VN/11019/2025

VN/11019/2025-MMM-11

Liikenne- ja viestintäministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto; luonnos hallituksen esitykseksi laiksi maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista

Lausunnon kohde

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista ja annettujen lakien sakon täytäntöönpanosta, sähköisen viestinnän palveluista, kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja sähkömarkkinalain muuttamisesta sekä verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain kumoamisesta. Esityksen tarkoituksena on luoda verkkotietojen hyödyntämistä helpottava ja luovuttamista ohjaava kansallinen sääntelykehikko. Sääntelyllä pyritään suojaamaan verkkotietoja ja varmistamaan käsittelyn tietoturvallisuus. Lisäksi parannettaisiin verkkotietojen tasoa asettamalla laissa tarkoitetuille verkkotoimijoille velvoitteet dokumentoida verkkotietonsa riittävän tarkasti. Lailla helpotettaisiin alueidenkäytön suunnittelua ja maan sisään ulottuvien töiden suunnittelua ja suorittamista luomalla valtakunnallinen sähköinen tietopiste verkkotietojen luovuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista, joka sääntelee erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän verkkotietokyselyihin vastaamiseksi tarkoitetun järjestelmän toteutustapaa. Toteutustavaksi esitetään valittavan niin sanottu hybridimalli. Hybridimallissa toimijat voivat halutessaan joko itse hallinnoida omia verkkotietojaan verkkotietokyselyihin vastaamiseksi tai toimittaa verkkotiedot Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin keskitetysti hallinnoimaan järjestelmään. Hajautetusti toimivien verkkotoimijoiden tulee toimittaa viranomaisen järjestelmään etukäteen vain aluemuotoinen tieto omista verkkoalueistaan. Esityksessä ehdotetaan verkkotietojen toimittamiseen liittyvän näyttötoiminnan tarkempaa sääntelemistä. Näyttötoiminnan osalta ehdotetaan selvennyksiä velvollisuuksiin suorittaa näyttötoimenpiteitä, näyttötoiminnan kustannuksiin, näyttötoiminnan viranomaisvalvontaan ja hätänäyttöjen tekemiseen. Esityksessä ehdotetaan uutta sääntelyä verkkotietojen suojaamisen osalta. Uusia velvollisuuksia olisivat henkilöturvallisuusselvitysten tekeminen toimijoiden henkilöstölle, joilla on pääsy verkkotietoihin, lisäksi esitetään vaitiolovelvollisuutta verkkotietokyselyiden nojalla tietoja saaneille toimijoille.

Liikenne- ja viestintävirasto valmisteli verkkotietojen välittämistä varten tarkoitetun keskitetyn tietopisteen käyttöönottoa. Käyttöönotto kuitenkin keskeytettiin vuoden 2024 lokakuussa muutamaa viikkoa ennen palvelun suunniteltua käyttöönottoa. Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi yhdessä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa keskeytyksen jälkeen palvelun toteuttamisvaihtoehtoja kuullen sidosryhmiä. Arvioinnissa vaihtoehtoja palvelun toteuttamiseksi tunnistettiin aiempi keskitetty malli, hajautettu malli eri variaatioilla ja hybridimalli. Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi asiaa käsitelleestä arviomuistiosta lausuntoja alkuvuodesta 2025. Arvioinnin tuloksena ministeriö käynnisti keväällä 2025 lainsäädäntöhankkeen hybridimallin toteuttamiseksi.

HE:ssä verkkoinfrastruktuurilla tarkoitetaan kaasua-, lämpö-, jäähdytys-, sähkö-, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkkojen, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 39 kohdassa tarkoitettuja viestintäverkkojen ja muiden näihin verrattavien verkkojen rakenteita ja asiaa.

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) lausunto on jäsennelty lausuntopyyntöön kysymysten mukaisesti:

1. Millaisia taloudellisia, toiminnallisia, yhteiskunnallisia tai muita vaikutuksia tunnistatte? Miten arvioitte uuden toiminta- ja toteutusmallin tai muut edustamallenne taholle aiheutuvat seuraukset?

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Vesihuoltotoiminnan järjestämisen ohjaaminen kuuluu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle. MMM katsoo, että esitys varmistaa vesihuoltotoiminnan turvallisuuden aiemmin valmisteltua keskitettyä järjestelmää paremmin.

2. Miten näette uusien toimijoille asetettujen velvoitteiden, kuten esimerkiksi rekisteröintivelvoitteiden, tiedonantovelvoitteiden, turvallisuusvelvoitteiden ja näyttötoimintavelvoitteiden, toimivuuden edustamanne tahon näkökulmasta?

MMM pitää hyvänä esitettyä uutta mallia, jossa verkkoinfrastruktuurin omistaja voi itse valita, jaako tiedot keskitettyyn järjestelmään vai vastaako itse sijaintitietokyselyihin. MMM katsoo turvallisuuden kannalta hyväksi ja tarpeelliseksi esitetyn lain maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista 8 §:n mukaisen rajauksen, että verkkotoimijalla, ei ole velvollisuutta ilmoittaa sähköiseen tietopisteeseen tietoja, jotka koskevat kriittistä infrastruktuuria tai talousvesiverkkoa. Tämä valinnanvapaus mahdollistaa myös yleisen toimintatavan linjaamisen toimialan sisällä toimijoiden kesken, millä on mahdollista vähentää mm. tietojen kasautumisesta aiheutuvaa tietoturvariskiä, jos tämä nähdään tarpeelliseksi toimialalla.

3. Miten 26 §:n verkkotietojärjestelmän luokat toimivat näkökulmastanne ja ovatko esitetyt verkkotietojärjestelmien tietoturva vaatimukset riittävän kattavat?

4. Miten näette sähköisen tietopisteen rahoituksen ja toimialoilta perittävät maksut nyt ja tulevaisuudessa?

5. Miten arvioitte verkkotietokyselyn määrääajat sekä verkkotoimijalle asetetun määrääjan ilmoittaa verkkotietokyselyssä pyydetty tiedot Liikenne- ja viestintäviraston tietopisteeseen?

6. Miten arvioitte verkkoinfrastruktuurin sijaintitietojen käsittelyn kokonaisturvallisuutta ja uusien turvallisuusvaatimusten riittävyttä ja kattavuutta?

MMM pitää tärkeänä sitä, että maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitietojen hallinnoinnin tietoturvallisuus on hyvä pitää kaikilta osiltaan korkealla tasolla. Sijaintitietojen turvalliseen tiedonhallintaan liittyen on hyvä tiedostaa, että mm. INSPIRE-direktiivin (2007/2/EY) 13 artiklassa säädetään jäsenvaltioille mahdollisuus rajoittaa soveltamisalaan kuuluvien paikkatietoaineistojen ja -palvelujen ja näitä kuvaavien metatietojen julkista saatavuutta, jos tällainen saatavuus vaikuttaisi haitallisesti kansainvälisiin suhteisiin, yleiseen turvallisuuteen tai maanpuolustukseen.

7. Muita huomioita tai kommentteja hallituksen esityksestä?

Esityksen kohdassa Tausta, erityisesti sivulla 17, on listattu kriittisen infrastruktuurin toimialat, mutta vesihuolto puuttuu tästä. Vesihuolto on kuitenkin yksiselitteisesti todettu kriittiseksi infrastruktuuriksi esimerkiksi laissa yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta (310/2025) ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (2025). MMM katsoo, että vesihuolto tulee lisätä sisältymään yksiselitteisesti esityksessä kohtiin, jotka käsittelevät yhteiskunnan toimivuuden kannalta kriittistä infrastruktuuria.

Esityksessä muutettaisiin lakia kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta siten, että 6 § 3 momenttiin lisättäisiin viittaus Liikenne- ja viestintävirastoon siten, että Maanmittauslaitos saisi teknisen käyttöyhteyden kautta luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä myös Liikenne- ja viestintävirastolle. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole kyseiseen muutoksen huomautettavaa.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Tietohallintojohtaja

Antti Vertanen

Liitteet
Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi

VN/11019/2025-MMM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: